

ВІХОДНІЙ ШОДНІЯ РАНО

Телеф. Редакції 29-41.
" Друкарні 29-26.
В СПРАВИ ОГОЛОШЕНЬ
ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІ-
СТРАЦІЙ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
25 сот.

Челя, 30. травня 1929.

Поподобили справе крім того винні стужлого
жита, яку то пригоду використано за границею
проти польського збіжжя. Годі подати цифру,
скільки втрачено на цьому населенні. Але обра-
ховано, що в кожному із двох коло 30 000 асово-

М. Творидло.

Без сумніву в Ромулі наново здійснився папіс Франції наслідком корисної позички, яку вона дала Ромулі, і демократичний дух провідника ромульських селян Маніва дає передбачати охолодження відносин між Букарештом та Римом. В кожному випадку вишло так, що державний секретар Гранді, який в дорученні Муссоліні протягом останніх п'яти місяців відбув поїздки до Ангорі, Атеї, Траїан та Булаешту, по-кищо не відновив на колишній ромульській державі візиту Італії. Можливо, що Муссоліні тепер зрівняє думки про відділення Ромулі від Малої Антанті, бо він тепер приїждє над організацією польсько-мадярсько-ромульського блоку. Припадково Муссоліні велико-державного ставлення збаву Муссоліні Залеського до Була-

Т-ві Взаїмних Обезпечень „Дністер“
у Львові, вул. Руська ч. 20.

Найважливішою справою білгородської конференції було обговорення репараційних проблем держав, які поділилися між собою Австрія, Югославія належить до так званих «виритів», бо вони на окупії ключа підлягають, який установлений в Опа, не мають одержувати дуже добру клятву німецьких репараций. Однак Чехословаччина є репараційною парадія. Поблизі держави не тільки задоволені, але й навіть з'явилися таку "заспокоєнням". Поблизі держави не тільки задоволені, але й навіть з'явилися таку "заспокоєнням". Поблизі держави не тільки задоволені, але й навіть з'явилися таку "заспокоєнням".

рахунок весь інвентар бувшої держави Габсбургів і далі його потім, як основний капітал, новим державам. Тому Чехословаччина, яка є головною спадкоємцем дунайської монархії особливо в матеріальному відношенні, має заплатити союзникам за всі свої державні нерухомості. Тому білгородська конференція ухвалила, що репарацийні проблеми дунайських країн треба розглядувати окремо, бо Чехословаччина лише тоді зможе приступити до консолідації своїх довгів, коли Австрія, Угорщина та Болгарія виплатять свої трибути.

ЗАМІТКИ І ВІДГУКИ.

Жиди й українські кооперативи.

В статті „Навперизація жидівського купецтва в світі цифр і фактів“ (Хвиля, ч. 3656 з 29. п. м.) займається п. Мечислав Гольштайн положенням жидівського купецтва, яке він змальовує як катастрофальне. Зменшується велике жидівське купецтво. Відбивається на жидівському купецтві державно-господарчий націоналізм, податкове обтяження, недостатність кредитів, розподіл монополій й українські кооперативи.

Політика державних монополій причиняється до зuboжіння й упадку дрібного жидівського купецтва. Від хвилі введення повного тютюнового й спиртового монополію втратило спроможу зарібкування до 46 тисяч жидівських родин. По-абавлені доходи з державних монополій, жиди кинулися на дрібне крамарство, помножуючи кількість крамарів і парцелюючи торговлю. Така ж податково-упривілеюча політика в користь кооператив, в дечому погіршила становище жидівського торговельного елементу.

В Малопольщі і частинно на Окраїнах жидівське населення є наразі на сильну конкуренційну боротьбу з боку кооператив не лише польських, але головно українських кооператив. Українська інтелігенція, недопущена до державних урядів, зорганізувала в Східній Малопольщі сильні кооперативні організації і ті організації в останніх літах стали господарчо могутніші. Майже в кожному селі сьогодні існує товариство кооператива. На чолі тих кооператив стоять священники, які з амвоми накликають до підтримки аласних „крамниць“, себ-то склепів. В р. 1921 жило в Малопольщі по селах 41.157 жидів, себ-то 10 проц. всього жидівського населення в Східній Малопольщі. Були вони частинно хліборобами, а частинно крамарями. Завдяки українській політиці жиди масово оселяються села, емігрують до міст, виперті зі своїх варстатів праці і тут засновують нові крамниці, парцелюючи й розділяючи вже існуючі крамниці і склепи. Та організаційна політика українського населення в сильній мірі відбилася теж на жидівських купцях у містах. Головно тому, що селяни майже все одержують на селі і коли приїжджають до міст, то дуже мало купують, а крім того в містах існують торговлі, великі українські магазини, які є центрами для українських кооператив, росіянинів со селах кожного повіту. Торговлі обділюють товарами всі кооперативи. Їх централь у Львові закупає по кількадесять вагонів або навіть кілька тисяч (!) і конкурує з жидівськими гуртовиками.

ками, може не ціною, бо жидівські купці задовольняються малим зиском і є дешевші, бо адміністрація в коопераціях є дуже дорога, але українська солідарність і сильна агітація довели до того, що українці все більше бойкотують жидівські склепи. Тому взяте в два роки жидівське купецтво в Малопольщі, а в останніх часах і на Окраїнах, куди переноситься український кооперативний рух, все більше убожіє й напівпропасться.

Прочитавши цю статтю, дивують нас порівняння п. Гольштайна й інших „малопольських“ жидів. Чому головне вістря тих нарікань є звернене проти українських кооператив, коли їх є тільки 2.000 на 16.000 всіх кооператив у Польщі, себ-то 12,5 відс., тоді як українського населення є понад 20 відс. А взагалі, коли приглянутись ближче, то не такий (українсько-кооперативний) чорт страшний, як його малюють. Українські кооперативи, ніким не підтримувані, пообавлені кредиту і виставлені на скажену конкуренційну боротьбу з боку жидів при допомозі всіх непереможливих засобів, є — правду кажучи — досить слабкі. Такамо їх повітові централь і краєва. І саме ця слабкість і в деякій мірі беззахистність української кооперації дає сміливість п. Гольштайнові так сильно виступати проти неї. Зате неукраїнських кооператив, росіянинів по „Східній Малопольщі й Окраїнах“, кооператив субвенційованих і справді упривілеєних (як законом, бо він у рівній мірі „упривілеює“ всі кооперативи, отже й жидівські), п. Гольштайн не зачіпає і з їх приводу не підносить жодних жалів.

Правдою є, що повстання українських кооператив, а разше їх відносно після воєнного знищення і поширення відбилася на частині жидівського населення по селах, витягаючи частину сільських жидів до міст. Однак через те положення жидів ізза „української солідарності і сильної агітації“ зовсім не погіршилося. Навпаки, маємо сміливість твердити, що воно — оскільки в гру входить українське населення — навіть поправилось. Частина жидів, втративши „варстат праці“ на селі, нашла платитише заняття в місті, нахилившись нашою селу міській одязі і міській моді. Коли торговля споживчими товарами приносить пересічно 10 відс. зиску, то торговлі текстильними товарами дає пересічно 30 відс. Ще ніколи в наших містах і містечках не було стільки блаватних і галантерейних крамниць, що тепер. Міська мода із силою пошести олановує наші села, витягаючи з них весь гріш і навіть спричиняючи їх задовження на тому підкладі. Таким чином оскільки мова про участь українського населення в удержанні жидів, фактично не наступила ніяка зміна на гірше. Тому й роблення паніки з того приводу не має ніяких основ. Інша річ, що українське населення само примушено боротися просто за свої фінансові екзистенції, і тому не може віддавати себе в беззаперечну господарську розпорядчість жидів — тим більше, що не маємо від жидів ніякого еквіваленту (як інші народи) чи то культурного, чи якого-небудь іншого характеру. Навпаки, культурно жиди уміщують наших противників, а навіть є авангардом чужинських культурних впливів серед нашого середовища.

Радянська Україна.

Офіційне проголошення зголошених кандидатів на нових членів Української Академії Наук.

У київській „Пролетарській Правді“ з 26 травня ц. р. стрічаємо урядове проголошення Української Академії Наук усіх зголошених кандидатів на нових членів Академії за підписом в. о. неодмінного секретаря Академії А. В. Корчак-Чепурківського. З оголошеного списку бачимо, що всі наукові установи зголосили аж 118 кандидатів на нових членів Академії. З них, як відомо, мають вибрати тільки 30 академиків, а в тім числі лише 20 т. зв. штатних. Далі подаємо списки кандидатів по різних ділянках наукової праці.

1. Історичні науки: Ігнатівський Всеволод Макарович (президент Білоруської Академії); Маркевич Арсен Іванович (Симферопіль); Слабченко Михайло Єлсілович (Київ); Яворницький Дмитро Іванович (Дніпропетровськ); Яворський Матвій Іванович (Харків).

2. Мова та література: Адріанова-Перетя Варвара Петровна (Ленінград); Барбюс Анрі (Франція); Варнеке Борис Васильович (Одеса); Возняк Михайло (Львів); Горкий Максим (Москва); Квітка Климент Васильович (Київ); Кобилянська Ольга (Чернівці); Колесса Філарет (Львів); Купала Янка (білоруськ. поет, Минск); Курило Олена (Київ); Лукіаненко Олександр (Симферопіль); Ріттер Павло (Харків); Стефанин Василь (Рувів, Коломийщина); Тичина Павло (Харків); Томсон Олександр Іванович (Одеса); Церетелі Григорій (Тифліс); Шурат Василь (Львів).

3. Фізико-математичні науки: Гольдман Олександр (Київ); Затонський Володимир (Харків); Йоффе Абрам (Ленінград); Капиця П. Л. (Ленінград); Келпен Володимир Петрович (Київ); Кордиш Леон (Київ); Красовський Теодозій (Харків); Кравчук Михайло (Київ); Лазарев Петро (Київ); Левіцький Володимир (Львів); Орлов Олександр Якович (Одеса); Рожанський Дмитро (Харків); Сінцов Дмитро (Харків).

4. Хімічні науки: Егоров Іван (Київ); Затонський Володимир (Харків); Орлов Егор Іванович (Харків); Паладин Олександр (Київ); Шукарев Олександр (Харків).

5. Біологічно-медичні науки: Аброжанов Олександр (Дніпропетровськ); Білоусов Микола (Харків); Богомолец Олександр (Київ); Бокаріус Микола (Харків); Браунер Олександр (Одеса); Вазілов Микола (Ленінград); Воробйов Володимир (Харків); Воскобойников Михайло (Київ); Геймарович (Харків); Гальперін Яків (Дніпропетровськ); Златогоров Семен (Харків); Ісаченко Борис (Ленінград); Каган Ефр Мойсейович (Харків); Компанієць Соомон (Дніпропетровськ); Кронтовський Олександр (Київ); Левіцький Михайло (Київ); Лисенков Микола (Одеса); Любименко Володимир (Ленінград); Нешадименко Марко (Київ); Паньчичин Марія (Львів); Писемський Григорій (Київ); Раковський Іван (Львів); Рубашкін Володимир (Харків); Тищенко Олександр (Київ); Ткаченко Михайло (Ленінград); Третьяков Дмитро (Харків); Френкель Захар (Київ); Холодний Микола (Київ); Чаговец Василь (Київ); Черняхівський Олександр (Київ).

Д-Р Т. Е. ВУРАЧИНСКИЙ.

Теодор Білрот.

(З відчиту в „Лікарським Товаристві“.)

(Докладно.)

Коли Білрот був студентом, саме тоді почали впроваджувати наркотики: відтоді перед хірургією відчинилися невичисливі можливості, число операцій зараз подвоїлося. Спершу наркотизували хорих головно хлороформом. У початках своєї побуту в Відні мав Білрот два випадки смерті від самого хлороформу. Відтоді старався він зменшити небезпеку наркотику й під кінець впровадив до наркотику мішанку, названу його іменем, зложеною з хлороформу, етеру й алькоголю. І сьогодні ще наркотизують хорих мішанкою Білрота, але лиш у Відні (дехто і у Австрії). По найбільшій частині звикають сьогодні до наркотику етеру та інших нових середників, як напр. докису азоту (літхгас). До того через значне виображення місцевого вичудлення тепер уживається наркотику розмірно багато менше.

Крім болю був ще і другий грізний неприятель хірургії: це різні припадки при лікуванні ран, як горячка, запалення шкіри, розплення, рожки і т. п., які Білрот назвав припадками недугами. Він посвятив Білрот незвичайно багато праці. Давніше думали, що при кожній рані мусить бути розплення й горячка, а навіть і сьогодні ще є такого переконання багато лікарів. Білрот працював над тим майже до кінця свого життя. Він уже прочував, що причиною цих недуг є різнободні дрібноустотні (бактерії), а навіть назвав ім

назви, але ще їх не відкрив. Його праці дали пригоду Кохові до дальших дослідів і Кох разом з Пастером відкрили ці бактерії. Та назви Білрота, як стріпотококи й дріпотококи, остали в бактеріології і досі на його вічну пам'ять.

Як відомо, т. зв. антисептичне лікування (ан впровадив до хірургії англійець Лістер, що припоровував до того головно карболом. Білрот дуже помалу дався нахилити до того, але коли добрі ісліди Лістера стали голосними, післяв він одного зі своїх асистентів до Лістера на науку й описав, переконавшись наочно про ананімет, висіди нового лікування, посвятився йому, як сам лише, цілою душею й тілом. Тоді почали переносити дезинфекцію не лише ран, але й усіх інструментів та лютюк, уживаних до операції. Один з його учеників припорочував стерилізацію шовку при допомозі одногодиного варення в п'ятипроцентному розчині карболу. Тоді написав Білрот: „Я переконаний, що саме варення у воді і тримання в розчині алькоголю вистане цілковитим“. Цим Білрот поклав угольний камінь під т. зв. асептичне лікування ран, яке сьогодні припоровується при операціях у цілому культурному світі.

Щодо самої операційної хірургії, то Білрот подав дуже багато нових способів операції. Тут згадаємо тільки про найважливіші. В 1873 р. він перший показав витяги гортанку в хорого на рака. Від того часу техніка видоскопалася і тепер усіх таких хорих можна при допомозі операції вилучувати від неминучої смерті, якщо вони у свій час піддаються операції. Також оперативне лікування воли залучує Білротові спос велике поширення.

Крім того робив Білрот першій витинання йичника (пролику) й цим заініціював хірургію кормового проводу. В 1881 р. повелос йому першому щасливо перевести операцію рана шлунка, яку тому два роки пробували виконати Псан і Рілігер, але з нещасливим вислідом.

І для медичної літератури мав Білрот велике значіння: він перший подавав точно докладні висіди операції, без огляду на те, чи вони були добрі чи алі. До того часу реферовано в літературі лише про добрі сторони, натомість нещасливі випадки старанно промовчувало. Від часу Білрота ведеться статистика дуже докладно й таким способом лише можна мати перегляд, які методи лікування успішні.

До того був Білрот правдивим майстром штуки життя. Він був у силі щодня годинами працювати ножем відрізує і адисципліновано провадити хірургічну клініку, виконувати велику прийнятну практику і працювати науково. По-за тим він щодня вечір бував або в театрі або на концертах або вешті устроював концерти у себе в дома. Один з його біографів виславує свій полів, що Білрот міг мати стільки часу на те все. Як мало у нас звичайно знаходиться часу на всяку громадську роботу! Та Білрот був великим людиною, а такий найде все час, бо вмів поділяти собі цілу працю: до того він мав ананімету пам'ять, талант до організації і амисл до порядку.

Ніхто з німецьких хірургів не був таким слашим, як Білрот, а з чужих навіть Лістер йому не дорівнював. У XX ст. нема хірургів такого великого покою. Білрот був безперечно найбільшим хірургом, якого досі видата земля.

Більшовики розстріляли Дзіковського?

„Газета Поранна“ приносить вістку з Москви, що тамошнє ДПУ розстріляло Норича-Дзіковського в дорозі адміністраційної постанови. Дзіковського обвинувачували в тому, що не переривав взаємин із українськими націоналістами. Норич-Дзіковського арештувала була ще в 1922 р. польська поліція в зв'язі з убивством Твердохайба, але йому вдалося втекти за кордон.

Поворот марш. Дашинського. Рада міністрів.

Дня 1. червня вертає у Варшаву марш. сойму Дашинський, Віце-марш. Гайіуц уже вернув із закордону, де брав участь у засіданні економічного комітету Ліги Націй.

Засідання ради міністрів буде 31. травня під проводом прем. Світалського. На засіданні обговорюватимуть біжучі справи.

Амбасадор Італії у Польщі.

Дня 28. травня приїхав у Варшаву з жінкою Альф Мартін-Франклін, перший амбасадор у Польщі. Дня 29. травня мін. Залеський прийняв емб. Франкліна, на днях зложить свої повноваження президентові Польщі. Зачувати, що італійський державний підсекретар Гранді приїде у Варшаву в жовтні.

Італійський король у Ватикані.

Стріча італійської королівської сім'ї з папою відбудеться небаром після винятку ратифікаційних актів. У Ватикані устійшли вже протокол королівської гостини. Протокол цей схожий до протоколу гостини єспанського короля. З королем будуть: королева, наслідник престолу й усі князі савайської родини. Завдяки цьому гостина мала би спец. святочний характер.

Приготування до самостійного існування папської держави поступають скоро. Інагурацію телеграфічного уряду в Ватикані переведе папа, який розішле повідомлення до шефів держав у дні ратифікації.

Більшовицько-китайський конфлікт.

Ревізії й арештування в консулятах СРСР.

На приказ Чанг-Кай-Шека китайська поліція перевезла ревізію в більшовицькі консуляти в Харбіні та Мукдені й ін. містах. Заарештували більше ніж 70 урядовців консулату, м. і. більшовицького консула в Мукдені. При ревізії в консуляти найшли багато пропагандистичного матеріалу, зброї й опію. „Льокаль Аншайгер“ повідомляє з Шангаю, що слідство в справі взаємин марш. Фейга з Москвою дало багато доказового матеріалу, м. і., що більшовицький консул у Харбіні давав значні суми марш. Фейгові та перемовивав із ним, щоби куліси наново зачали домашню війну та що більшовики приготували інвазію до Монголії. Між китайськими ватагами й урядовцями сх.-кит. залізничі, яка є власністю російсько-китайського товариства, були ближчі взаємини. Китайці домагались засеквестрування більшовицького уділу в сх.-кит. залізничі. Китайські зарядження проти більшовицьких консулятів у Харбіні та Мукдені видано на основі цих доказів. Будинки консулятів опечатано.

Аг. Европрес подає, що при ревізії в більшовицькі консуляти в Харбіні перевели ревізію саме тоді, як там було засідання III. інтернаціоналу. Підчас арештування членів того засідання учасники хотіли знищити документи, при цьому завнявся цілий дім. Мусіли прикидати огнєву сторожу. Більшовицька влада внесла протест проти ревізії в харбінські консуляти.

Електрифікація 6 воевідств.

Американська фірма Гаріман і Комп. зложилась в польських міністрів сусп. робіт подання на електрифікацію теренів м. і. в краківській і львівській воевідстві. Фірма ця вибудувала би дві водні електростанції: на Дунайці (100.000 парових коней) і в домбровській басейні (150.000 п. к.). Обі ці електростанції отримали би разом. Фірма Гаріман має повестувати на конц. терені, що обіймає шість воевідств, бодай 100 міль. дол. на час тривання концесії, себ-то на 60 літ. На думку фаворитів виконання концесії вимагатиме інвестиції бодай 200 мільонів дол.

Біржа. Гроші.

Американський долар 8:50—8:51 00, канадський долар 8:51 50—8:52 30, чеська корона 0:26 50—0:27 30, австрійський шілінг 1:25 00—1:25 30, румунська лєя 0:05 00—0:05 50, французький франк 0:34 50—0:34 50, швейцарський франк 1:71 50—1:72 00, фунт стерлінгів 43 50 00—43 80 00, радянський червонець 17 50—18 00.

Французські військові довги.

Термін на сплату чергової рати продовжено на дев'ять місяців.

Французський посол у Вашингтоні Клодєль зложив іменем французького уряду запевнення, що Франція ратифікує договір про сплату військових довгів. Наслідком цього голова фінансової комісії сенату вніс резолюцію, щоби термін сплати французької рати у висоті 400 мільонів доларів перенести з 1. серпня ц. р. на 1. травня 1930 р. Таку саму резолюцію поставлено в палаті послів.

НОВИНКИ

— Земельний Банк Гіпотечний С. А. у Львові вул. Підвалля ч. 7. переніс свої бюро з дням 16. травня ц. р. до власної камениці при вул. Словацького ч. 14. Числа телефонів: 75—32, 3—82 і 52—92 (Дирекція). 2092

— Святочний хоровий фестиваль-концерт у пам'ять 100-літніх роковин заснування першого українського хору на Галицькій Землі відбудеться у Львові в неділю, дня 2. червня. В концерті беруть участь у комплекті мішані хори „Боянів“ Львівського, Перемишського та Стрийського, далі сполучені мужеські хори „Бандуриста“, „Сурми“ та богословів львівського дух. семинара під орудою упрощених почесних диригентів: д-ра Ст. Федака, о. Домета Садовського, д-ра М. Волошина та теперішніх диригентів згаданих товариств. В програмі, яку виконають вчаси злучені хори, вчаси поодинокі співочі товариства, найдуть місце всі видніші українські хорові композиції, як церковні, так і світські, почавши від старих Бортнянського і Вербицького, аж до Стеценка й Леонтовича включно. Наша суспільність матиме на концерті гарну нагоду зробити перегляд та перевести білізні нашого культурного дорічку на ниві вокально-хорової літератури і хорового мистецтва. Білети на концерт продаються від сьогодні в книгарні ім. Шевченка.

— Ювілей „Народньої Лічницї“. Управа „Народньої Лічницї“ влаштує з нагоди 25-ліття існування тієї установи святочну академію, що відбудеться дня 2. червня ц. р. в 12. год. вполудне у великій залі Муз. Т-ва ім. Лисенка. На академію складаються такі точки: д-р Т. Бурачинський — Двадцятьп'ятьліття Народньої Лічницї (промова); Матюк: „Наша пісня“ — міш. хор під управою радн. Купчинського; Рахманінов-Шевченко — „Полюбила я“, Барвінський-Лепкий: „В лісі“, Clarence - G. Gayer — „Love is mine“ — сольоспів п. Приймової; д-р І. Крип'якевич: „Українські шпитали у Львові в XVI—XVIII. ст.“ (реферат); Кудрик-Маковей: „Сон“; Чайківський: Арія з „Пікової Дамки“, Каталіянія — „L. Vally“ — сольоспів п-ні Гинилевичової; „Визанка галицьких пісень“ — мішаний хор під упр. радн. Купчинського. Ніякої оплати за вступ на Академію нема. Приймається тільки датки на „Народню Лічницю“.

— Михайло Голинський виступить на сцені львівського міського театру останній раз гостинно в опері „Жидівка“ в суботу, дня 1. червня ц. р. В „Жидівці“ співатиме партію Елеазара.

— Нагороди для каменничих сторожів. Марістрат Львова проголосив конкурс чистоти для сторожів каменничих. Він роздасть 100 нагород по 50 зол. тим, що зберігають у домі, де працюють, якнайбільшу чистоту та лад. Кандидати на ті нагороди мають вносити письмений прохання в Комісаріяті своєї ділянки до... 1. червня, себ-то до нинішнього дня. Офіційну письмєнну пригадку про це дістаємо з марістрату нині, в останній хвилині. Білші сторожі!

— Іспит зрілості в III. Державній Учит. дівочій Семінарії у Львові відбувся під проводом візиратора шкіль І. Камінського в днях 22—28. травня 1929. Іспит зрілості зложили: Алексєвич Олеся, Бачинська Марія, Боринець Євгенія, Бучкевич Стефанія, Бірчак Софія, Цар Марія, Демчинська Олеся, Ділич Ольга, Доманік Оксана, Домазар Іванна, Дудкевич Іванна, Фасовська Іванна, Галавня Ольга, Гаврилюк Ярослава, Гуль Анна, Гулей Марія, Едіка Марія, Кокоцька Антонина, Коритко Наталія, Котович Ольга, Козюпа Анастасія, Крупа Іванна, Ліщинська Марія, Лопушанська Ольга, Мак Станіслава, Максимак Теодозія, Марчак Олександра, Мошинська Кліментина, Огурчак Іванна, Павлух Ольга, Радкевич Мирослава, Романович Стефанія, Романовська Ірина, Стебельська Наталія, Швед Юлія, Тютко Ольга, Заяць Ніна, Завадинська Ольга. Дві учениці репробовано при іспиті письмєнним, сім учениць впадо при устнім іспиті; чотири учениці відступили від устного іспиту.

— Збитки нашої землі. У Білгороді відчули 28. ц. м. сильний землетрус, якого осередок міг находитись на віддалі... 7.000 км. Таке тремтіння

записали сейсмографи і інших європейських міст. — У Японії настали небувалі спени; замість 6—7 степенів тепла, яке було звичайно в цій порі, мешканці підбитувонної околиці мають нашу літню температуру: 22 степенів.

— Неясна історія. Читаємо в львівській пресі: Окружний суд у Братиславі вислав до дирекції поліції в Кошицях поштою листа, де була розказана шифрованих державних депеш. Цей лист хтось украв; імовірно шпигуни чужої держави. Подивляти треба шпигунів, які знають, коли, в якій листі їде „ключ“ до державної тайни. Та ще більше суд, який посилав таку тайну листом. А врешті: яке відношення має суд у Братиславі до державної тайни шифри? Вся ця завістка сильно пахне вакаційною денникарською казкою.

— Річні вістки. У волокознім промислі на нм. Шаєську почався льокавт 50.000 робітників. — До Ленінграду приїхало 70 американських туристів на пароплаві „Польонь“ (Польща). — Відомий мандрівник Свен Гелін, що виїхав до середньої Азії, виїхав до Спол. Держав недержний, щоби піддідати операції. — На польсько-радянським кордоні застрілили комуніста Розульського (?), що хотів нелегально перейти до Польщі. — Помер париський публіцист і економіст Жак Сейду, урядовець м-ства закорд. справ. — При усті ріки Вгангу державні китайські війська забили бій з морськими розбійниками; 20 піратських лодок потонуло; згинуло 1000 людей. — Від 1-го до 8. вересня відбудеться віденський торг. — Американський летун Ліндберг оженився з донькою амбасадора Спол. Держав у Мексику, місс Морроу. — Підчас вправ 26 п. п. в Мальзізль грім ударив у дерево і обив двох воїків, що там заховались перед бурею.

— Катастрофи. У Норвегії м. Грубенес у фабриці вибухових матеріалів вибухла нітрогліцерина і знищила три будівлі; 1 ранений, кілька убитих. — Повінь залила пристань в Архангельську. — Хмаролім залив вулиці Дніпропетровська; 15 осіб потонуло. — У Штрасбургу згоріла частина фабрики свічок. — Німецький пароплав „Буссе“ сім на міліну в густій мряці. — У Рабаті (Марокко) впаав горючий літак з двома летунами. — В Італії підчас бурі розбився об гору Ортано військовий літак; 5 осіб убитих.

— У сезоні пожеж. На Віленщині згоріло село Рулевичі, а саме 95 будинків. 200 людей не має мешкати. — У Товмачині в м. Нижній 200 будинків. Причина пожежі невідома. Дарма, що містечко горіло над рікою і в сусідстві залізничної стації, не можна було пожежі стримати. Погорільці без хати та майна кочують, мов цигани, під голим небом.

— Доля філантропа. Англійський учений сер Дональд Росс, лауреат Нобля, роздав усе своє майно на наукові досліді і тепер у 72 році життя опинився в крайній нужді. Англійська преса почала збірку для аченого, пригадуючи громадянству, що завдяки його відкриттям тисячі тих, що приневолени їздити до тропіків є нині забезпечені від страшних наслідків малярії та інших небезпечних тропікальних недуг.

— Незрозуміле здивування. За пресою з Вильни повторюють інші польські часописи такий будинок „дивний“ факт: Університетська бібліотека Стефана Баторія у Вильні дістала від одної книгарні в Роттердамі листа з адресою: „ВПов. Пан Стефан Баторій, Універс. бібліотека, Вильно“. Що ж тут дивного? Що голяндці не знають, хто такий Стефан Баторій або не розуміють польської мови? І нам доводилось читати недавно адресу: „ВПоважана Пані Союз Українок у Львові“. Сотні таких адрес висилають щодня краєві фірми та установи в світ, коли не знають чужинних мов. А в Голяндії чи Англії, Франції чи Америці не хутко будуть по всіх інституціях, фірмах і підприємствах сидіти знавці славянських мов!

— Рекорди літаків. Американський коноб Рольбіс і шлюсер Келлі втримались на своїм одноплощинним літаку 172 і пів години у воздуці; себ-то 22 години довше, як їхні попередники. Французькі летуни Жіріє і Байє закінчили рекордний лет на довжину: за 26 годин, 34 хвилини і 55 хвилю робили пересічно по 188 км. на годину. Німецький летун Райнгофер на майдані фабрики Юнкерса в Дессау побив рекорд висоти, здійшсь у 101 хвилинах на 12.500 метрів.

— Матура в Швейц. У сезоні натуральних іспитів довідуюсь про те, як виглядає натура в Швейц. Краєва шкільна рада признає те, де вправ зрілості для всіх середніх шкіл однакові. Матура, річ ясна, відбувається в усіх школах у той-же день. Після неї матуральні теми оголошують у всій пресі і кожний батько може, коли має охоту, поспробувати, чи вправа предложена його синкові не є справді за важка і чи він, батько, пам'ятає ще ту мудрість, завдяки якій надали йому патент на зрілість. Безпосередньо після іспитів абітурієнти збираються зі своїми

Вічевий рух.

Тернопільщина.

В неділю 26. травня н. р. відбулося в Дичкові справоздаче віче посади д-ра Степана Барана і посла Антона Кунька. Віче відбулося під отвертим небом в присутності півтора тисячі людей з Дичкова, Бірок Великих, Красівки і Товстодуга. Пос. Кунько представив проект конституції Безпартійного Бальою, якого вістрів вимірене проти нас, а пос. д-р Баран цілість сучасної польської політики супроти українського народу і заходи Української Парл. Репрезентації для його охорони. Віче на присутній зробило велике враження.

З концертової салі.

Свято 100-літніх роковин заснування першого мистецького хору на Галицькій Україні при соборній церкві в Перемишлі.

В неділю 26. травня н. р. відбувся заходом „Перемиського Бояна“ святочний концерт в пам'ять 100-літніх роковин заснування першого мистецького хору на Галицькій Україні при соборній церкві в Перемишлі. Концерт той, до якого перший толчок виштовпав проф. Бориса Кудрика, можна назвати святом традиції. Перемиське громадянство шанувало цим концертом і пам'яті тих наших піонерів музичного мистецтва, які перші клали підвалини під це мистецтво. І хоча з нігінської перспективи вільно нам підходити до тих початків нашого галицького музичного мистецтва (з здоровим критичизмом, то з другої сторони не вільно нам ніяк ставитися до них з легковаженням. Тому кожна наша глуща людина повинна бачити в тих початках наших предків хочби анї вже скромні, то в тодішніх часах незвичайно цінні цеголки, з яких почалася будова нашого музичного мистецтва в Галичині, що нині хоч поволи, а все так гарно розвивається. А що ті цеголки й до нині не вітріли, це наглядно вплив невіддільний перемиський концерт. На кожного свідомого українця, в якого серці жариться ще хочби дрібна іскорка пієтизму до нашого минулого, до нашої хочби як скромної музичної традиції, концерт той мусів зробити не то симпатичне, а справді до глибини душі проймаюче, незабутнє враження. Таке враження опанувало слухачів уже з першого моменту, коли голова філії Музичного Т-ва ім. Миколи Лисенка в Перемишлі проф. Богдан Загайкевич у своєму вступному слові переніс нас думками на ціле століття і мимоволі, начеркуючи й навісвітлюючи в першій мірі діяльність і значіння для початків нашого музичного мистецтва єпископа Івана Снігурського, про діяльність і заслуги котрого у нас ще й нині мало хто має належну оцінку.

Дві перші точки програми виконали сполучені львівські й перемиські мішані хори: „Христос воскрес“ (волинський напів) і „Алилуя“ Вербицького (т. зв. „Козацьке“), а Лаврівського: „Успання Господи“ і Вербицького „Отче наш“ мужеські хори. При диригентським пультам станув д-р Степан Федак, який був у своїй особі, що так вискасується, тим видним учником нашої музичної традиції з сучасним вагомим молодим поколінням. Я належу до тої генерації, яка вже не пам'ятає д-ра Федака з його диригентської діяльності у „Львівському Бояні“, одначе мушу признатися, що його виступ зробив на мені не тільки симпатичне враження, але й заціпив за якусь таємну струну, звук якої дав мені змогу планувати, з якою ширшою любов'ю до рідної пісні відносилася наші попередники, з яким ідеалістичним поривом служили вони, як могли й уміли, нашої музичній справі, викладаючи в свою працю свій в нинішньому розумінні нешкодливий вправді, та безумовно здоровий, природний, наскрізь музикальний хист, що й по стільки роках виявив шавовий диригент у цілій повноті. — Мішаний хор „Перемиського Бояна“ відіслав описав під батутною диригента Чубинського „Достойно ест“ Вербицького й „Алилуя“ (Серсавія). На закінчення першої — духовної — частини програми виконали Львівський і Перемиський Бояни IX. Концерт Вортинського („Се лін...“) на два мішані хори під батутною д-ра С. Людкевича, якому маємо завдячити переведення в життя цілого того святого волюнтеризму.

На другу — світську — частину програми зложилися такі точки: Н. Вахнянина „Ой навіси чорні хмари“, В. Матюка „З тої гори високої“ і Лаврівського „Осінь“ у виконанні міш. хорів Львівського і Перемиського Боянів (дириг. д-р Людкевич), далі Степанка „Сон“ і Лисенка „Пливе човен“ у виконанні „Львівського Бояна“, Воробецька „Заванімо“, Лаврівського „Красна зоря“ і Копка „Де срібнолентий Син пливе“ у виконанні сполучених мужеських хорів (дириг. Ос. Кліш), відтак Я. Кішаневича „Сосни“ — сполучені мішані хори (дириг. сам Композитор) і кінці Леонтовича „Літні тони“ та „Людолом“. Виконавці хорівали цілою масою давніх композиторів

(Вербицький, Лаврівський, далі Воробецький, Матюка, Копка, Н. Вахнянина), з яких деякі повинилися в дещо аретусованому стилі, але такі засвідчили, що в них було багато здорового й життєздатного музичного зерна, що діяні з тих композиторів були справжніми талантами і творці тих слухачів, що й нині з правдивою пристрастю. А вже правдиве мистецьке задоволення дало всім присутнім виконання дев'ятого концерту Вортинського, а з світських творів виконання першої його вокальної літератури, „Сон“ Степанка, „Літні тони“ Леонтовича, чи кінці симпатичної баркарди Лисенка „Пливе човен“ або справді потаємної своєю плувною контрастною настроєністю „Сосни“ Я. Кішаневича.

До незвичайно гарного враження, яке викликали витиснені твори, причислюється значний мір й виконання тих творів, яке — загально вважаю — стояло справді на відповідній мистецькій висоті. „Перемиський Боян“ уявляє собою незвичайно цінний та видатний (особливо у сопрано) голосовий матеріал, звуково навіть видатніший від „Львівського Бояна“. Зате львівський хор визначався більшою звуковою вирівняністю та більшою правдивістю й податливістю на музикальне фразування й динамічні нюанси. Шире признавання салі висловити й мужеським хорам.

Перемиське громадянство, яке зрозуміло вагу отього свята й по береги виповнило велику салю „Робітничого Дому“ на Засілля, з незвичайним олушевцям прислухувалося тим наскрізь удатним продукціям хорів та ентузіастично витало диригентів д-р Федака, о. Я. Кішаневича, Ос. Кліша, а зокрема аранжера того цілого свята д-ра С. Людкевича. І справді в кожного свідомого члена нашої суспільності серце росло — вступав якийсь дух нації на краше майбуття, коли бачилося ту повну молодечого розмаху кооперацію залучених хорів, яка вже в такім коротким часі дає такі гарні наслідки. Тут можна було не бачити, а відчувати, що зможе досягнути праці спільними силами, підтримана сильною вірою в її доцільність. Кожен з нас виштовпав з концерту справді піднесений на душі, навіть до краю перетомлені пробами і ізолю члени хорів та їх диригенти.

Треба налітиса, що й львівське громадянство не дасть себе застидити перемиському і зрозуміє як салі вагу отього ювілею-концерту, який відбувається у Львові дня 2. червня з тою рішучею, що ним разом бере співучасть крім перемиського хору ще й „Стрийський Боян“.

В. Барвінський.

Зі спортивного життя.

Біг навпростець Сокола-Батька.

В неділю дня 26. травня відбувся на площі С.-Б. біг навпростець, улаштований Соколом-Батьком. Траса бігу вносила 3.500 м. Стартувало 18 змагунів. 1-ше місце здобув С. Борсух (Україна) в часі 13 мін. 11 місце — Саліко (С.-Б.) 10 м за ним 3-тє місце — Сія (Україна). Дальші місця здобули змагуни С.-Б. та С. Т. Україна. Побідники одержали в нагороду жетони.

Україна — Лехія.

Змагання цих дружин за мистецтво А-класи відбулися, як уже було подано, в четвер 30. ч. м. в год. 5. попол. на площі Сокола-Батька. Попередять в год. 3.45 змагання Україна II. — Польонія I. (Львів). Українську публіку, яка певно явиться на цих змаганнях в рекордовому числі, просить зберегти повагу і спокій та відважити в тому напрямі на молоді, недисципліновані елементи.

Відозви й комунікати.

На упорядкування й охорону воєнних могил у Львові.

Філія Т-ва Охорони Воєнних Могил на місто і повіт Львів приступає в порозумінні з цегтралею до оконочного упорядкування українських воєнних могил на Львівському цвинтарі, що буде зв'язане з великими коштами. З уваги на те, виділ Філії просить українське громадянство Львова поспішити з датами на отсю ціль. На дніх зголоситися до наших поодиноких установ і всіх тих громадян, яких адреси виділові у відомі, курсор Філії, щоби зібрати серед них річні аклади й одноразові дати на зазначені вище потреби Філії. Сподіємось, що ніхто не відмовиться від жертви на таку благородну ціль, якою є упорядкування і тривала охорона того найдорожчого скарбу, що лишилося нам по визвольній війні українських воєнних могил. Допоможім усі Філії ТОВМ у Львові виконати її завдання!

За Виділ Філії ТОВМ у Львові:
о. А. Каштанюк, голова.
Б. Скрентович, секретар.

Фільмовий оператор чарівником.

Загально відомо, що мешканці Львова ставлять-ся з великим недоумом до всяких приладів, головню фотографічних апаратів. Всі вважають також про підприємих і винахідників англійців. У шведській пресі знаходимо опис одної події, яка доводить, які прості є причини цих англійських прикидів і що який вплив може мати на недоуміння львівців. Два англійські фільмові оператори Містер Гарт і Кларк, вибравшись до Львова в подорож, щоби зібрати там знімки краю та його мешканців. З огляду на плоразку владу львівців незалежно було утримувати на фільм їхній спосіб життя. Англійські оператори зі своєю енергією злади вже три дні на вагую, щоби поробити цікаві знімки, але правля зовсім не йшла вперед. Отже треба було кинати якийсь спосіб, щоби перемогти острах тувесців перед об'єктивом. Містер Гарт мав хист до калічущих штук і почав показувати їх налізним акціоніям, добуваючи їм в носа монети та чаруючи їх іншими цього рода штукарствами. Оба англійці змагали собі хутко славу тувесців, а при цьому й акціоні. До них почали зголошуватися небуди за ліквідацію допомогти. На все це допомогти мали фільмові оператори тільки таблетки Аашіа, які скаріть водами зі собою як універсальний сервалін. Такими роботами вони зовсім хутко хули довір'я Львівців і робили легко знімки, які раніше йшли їм дуже важко. Оба мистці приїздом до столиці Швейцарії своїм великим об'ємом картин і відержали не скількише, ніж їхні нові прикати — атаку фотографічних об'єктивів, звернувши на них мисль місцевих репортерів, і засна на сепаратію.

